

Як ви справилися із завданням?

- Яку інформацію про мене і мою родину отримують сусіди з емблеми?
- Які ж ми сусіди?

Працюємо індивідуально

Кожного ранку, щільно зачинивши за собою двері власного будинку, ви опиняєтеся на вулиці. Наша вулиця! Ось вона — невід’ємна частина нашого населеного пункту. Ми не уявляємо свого життя без неї. Чому?

- Завдання** Виберіть із запропонованих ознак ті, які свідчать про важливість вулиці у вашому житті. Допишіть характеристики, які ви вважаєте суттєвими, але вони не увійшли до запропонованого переліку.

Характеристики, ознаки	Так	Ні
Тут я живу		
Тут розташована моя школа		
Тут живуть мої родичі		
Тут живуть мої друзі		
Тут ми збираємося із друзями вечорами		
Тут знаходяться установи, які я відвідую		
Тут дуже гарно і чисто		
Тут багато дерев, кущів, квітників		
Тут є гарні пам’ятники, будинки		
Тут всі мене знають		

Обговорюємо

Вулиця як частина населеного пункту виникла досить давно. Відомо, що на початках розвитку людства, коли з'явилися будівлі і населені пункти, вуличної забудови не було. Так у давніх слов'ян забудова поселень здійснювалася по колу або ж оселя будувалась поряд з іншою оселею. У пізніші часи, коли виникли міста, вулична забудова стає невід'ємною частиною міського будівництва.

Перші міста на території України з'явилися в епоху грецької колонізації Північного Причорномор'я.

Тут виникли такі відомі міста, як Ольвія, Пантікапей, Феодосія, Фанагорія, Херсонес та ін. Археологи підтверджують, що вулична забудова цих міст мала прямокутну форму. Прямокутне планування вулиць дозволяло легко орієнтуватися в місті. Ширина вулиць сягала від 4 до 6,5 метрів. Усі важливі установи розміщувалися навколо головної поздовжньої вулиці.

Суттєво змінилася міська забудова в епоху середньовіччя. Унікальним прикладом такої забудови є місто Львів. Головна вулиця, що вела до центру міста від брами Галицької, мала таку ж назву і продовжувалася після Ринку як Татарська до Татарської брами. Посередині міста був чотирикутний ринок. Тут стояла міська ратуша — будинок, де урядовав бурмистер із радою та збирався лавний суд, на якому головою був війт. Крім центральної вулиці, з кожного рогу ринку йшли по дві вулиці: Божого Тіла (Ставропігійська), Солярів (Руська), Худоб'яча (Сербська), вулиця навпроти собору Діви Марії (пл. Катедральна) і Шевська, а від них відгалужувалися другорядні вулички. Назви вулиць походили від назв народів, вихідці з яких тут мешкали: Руська, Татарська, Вірменська, Єврейська — або ж від важливих будівель, що були розташовані тут: Катедральна, Шпитальна — або ж від ремісничих майстерень, установ: Гончарна, Пекарська, Шевська тощо. Вулиці були вузькими й тісними, рідко викладалися бруківкою, дошками.

Завдання

1. Як ви гадаєте, чому на початках розвитку людства не існувало вуличної забудови?
2. Визначте, що могло вплинути на появу вуличної забудови?

3. Від чого залежала назва вулиці?
4. Які вулиці є у вашому населеному пункті?
На чю честь вони названі?

Працюємо в групах

Потрапивши на вулицю, хочемо того чи ні, ми автоматично стаємо пішоходами. А якщо так, то зобов'язані дотримуватися певних правил. Наші дії на вулиці регулюють «Правила дорожнього руху». Що радять нам правила?

Завдання **Опрацюйте правила в групах**

Перша група працює над правилами 4.1, 4.6, 4.7. Друга група опрацьовує правило 4.14. Третя група вивчає правило 4.16.

4.1. Пішоходи повинні рухатися тротуарами і пішохідними доріжками, тримаючись правого боку.

Якщо немає тротуарів, пішохідних доріжок або пересуватися ними неможливо, пішоходи можуть рухатися велосипедними доріжками, тримаючись правого боку і не утруднюючи рух на велосипедах і мопедах, або в один ряд узбіччям, тримаючись якомога правіше, а за його відсутності або неможливості рухатися ним — по краю проїзної частини назустріч руху транспортних засобів. При цьому треба бути обережними і не заважати іншим учасникам дорожнього руху (...).

4.6. Організовані групи дітей дозволено водити тільки тротуарами і пішохідними доріжками, а коли їх немає, узбіччям дороги у напрямку руху транспортних засобів колоною, але тільки у світлу пору доби і лише в супроводі дорослих.

4.7. Пішоходи повинні переходити проїзну частину пішохідними переходами, в тому числі підземними і надземними, а за їх відсутності — на перехрестях лініями тротуарів або узбіч (...).

4.14. Пішоходам забороняється:

а) виходити на проїзну частину, не впевнившись у відсутності небезпеки для себе та інших учасників руху;

б) раптово виходити на проїзну частину, в тому числі на пішохідний перехід;

в) допускати самотійний, без нагляду дорослих, вихід дітей дошкільного віку на проїзну частину;

г) переходити проїзну частину поза пішохідним переходом, якщо є розділювальна смуга або дорога має чотири і більше смуг для руху в обох напрямках, а також у місцях, де встановлено огороження;

д) рухатися автомагістраллю чи дорогою для автомобілів, за винятком пішохідних доріжок, місць стоянки і відпочинку (...).

4.16. Пішохід має право:

а) на перевагу під час переходу проїзної частини, позначеної нерегульованими пішохідними переходами, а також регульованими переходами за наявності на те відповідного сигналу регульовальника чи світлофора;

б) вимагати від органів виконавчої влади, власників автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів створення умов для гарантування безпеки дорожнього руху.

- Запитання**
- 1. Що дозволено пішоходам?**
  - 2. Що заборонено пішоходам?**
  - 3. Які із запропонованих правил стосуються дітей?**
  - 4. Які з правил дорожнього руху порушують ваші однолітки?**
  - 5. Які із знаків допомагають уникнути таких порушень?**

Працюємо індивідуально

Намалюйте маршрут від дому до школи та позначте на ньому місця, які потребують знаків, що привертають увагу пішоходів та водіїв.

- Домашнє завдання**
- 1. Довідайтеся, звідки походить назва вашої вулиці. Коли вона з'явилася? Чи мала ваша вулиця інші назви? Які?**

- Чому змінювалася назва вулиці?
2. Проведіть анкетування серед мешканців вашої вулиці (якщо не всіх, то частини: своїх сусідів, друзів, з якими ви товаришуєте) і дізнайтеся наступне:
- а) чи подобається їм жити на цій вулиці?
  - б) якщо подобається, то чому?
  - в) якщо не подобається, то чому?

Наші враження

Що ми повинні знати про нашу вулицю?

Чому на вулиці важливо дотримуватися правил дорожнього руху?

СЛОВНИК

Бурмистер — начальник міста.

Війт — старшина сільської або міської общини.

Лавний суд — суд, який переважно розглядав кримінальні справи (справи про злочини). До складу такого суду входив війт та від 4 до 12 суддів.

Колонізація — 1) заселення вільних земель, освоєння територій; 2) загарбання країн, завоювання народів.

Маршрут — покажчик подорожі, послідовність подолання певної відстані; шлях руху машини, літака, загону; встановлений, заздалегідь визначений, напрям руху когось, чогось.